

Haploceras mülierense Herb. Háza sima és meglehetősen széles köldökű, harántmetszete ovális, meglehetősen széles és mély, 4—5 előre kanyarodó barázdája van, a dimensiók változók, mennyiben vannak példányok 90 mm., de vannak 200 mm. átmérőjűek is. Ezen *Haploceras* közel áll a *Haploceras Beudanti*, Brogn.-hoz, mely a Gaultban jön elő; de különbözik feltűnően alacsony tekervénye és barázdái által. Ezen fajt a Vale Mulieri sárgásszürke márgájában la Cruceán alól számos más neocom-kövéletekkel együtt találtam.

Haploceras Emilianum Herb. Háza igen lapos, tekervénye magas, köldöke meglehetősen keskeny, átmetszete elypticus, igen keskeny és magas, különösen felismerhető a köldeknél kiinduló, előre kanyarodó, az oldalakon nyalábszerűen végig futó bordákról. Ezen alak felületi diszítésére nézve hasonlít a *Hoplites heliacus* d'Orb.-hoz.

Ezen és a többi meglevő alakoknak részletesebb leírását egy specialis munkára, melyet idővel szándékom elkészíteni, tartom fenn.

A felsorolt kövéletek arra engednek következtetni, hogy nekünk itt a kréta-systema egy alsóbb osztályával, nevezetesen a neocommal és ha a meghatározások helyesek, részben a gault-tal van dolgunk; továbbá arra is engednek következtetni, hogy ezek teljesen megegyeznek a francia-, nevezetesen a Provenceben Castellanenál (Dep. Basses Alpes) előforduló, viszonyokkal.

II.

J e l e n t é s

az erd. orsz. muzeum-egylet igazgató-választmányának megbízásából az 1885. év nyarán végzett chiropterologiai gyűjtések eredményeiről és az erd. orsz. muzeum-egylet denevér-gyűjteményének jegyzéke.

Dr. Daday Jenő egyet. m. tanártól.

A múlt 1884-ik év nyarán az erd. orsz. muzeum-egylet Méltos Igazgató-választmányának megbízása és anyagi támogatása folytán alkalmam nyílt az erdélyországi denevérek tanulmányozására és összegyűjtésére. Az ily úton megkezdett vizsgálódásokat a nevezett egylet Igazgató-választmányának további támogatása következtében a folyó 1885. év nyarán szerencsés voltam tovább folytathatni és Erdély néhány, egymástól távolabb fekvő, oly helyein eszközölni gyűjtéseket, a hol a múlt évben ily czélból nem járhattam.

Első kirándulásomat a „Tordai hasadék“-hoz tettem, s ezt főleg azért, mert daczára annak, hogy a „Balika várát“ denevér-barlangnak tartják, én a múlt 1884. év nyarán ott egyetlen denevért sem találtam, és idei kirándulásom folyamában teljes meggyőződést akartam szerezni magammak a dolog mibenléte felől. Idei kirándulásom annyit eredményezett, hogy teljesen meggyőződtem arról, miszerint a „Balika várában“ és a vele átellenes barlangban egyetlen denevér sincs. E negatív eredmény mellett azonban pozitívhoz is jutottam, a mennyiben néhány kisebb szikla-üregben pár denevér fajt sikerült találnom, még pedig a *Rhinolophus unihastatus*, Geoffr., a *Rhinolophus bihastatus*, Geoffr. és a *Myotis murina*, L. fajokat, a melyek közül a két elsőt nagyobb számmal, az utóbbit egyetlen példányban gyűjtöttem. Úgy a *Rhinolophus* fajok példányai, valamint a *Myotis* faj is, eltekintve a méreti viszonyokban mutatkozó kisebb-nagyobb eltérésektől, egészen vére a *Blasius*, a *Kolenati* és a *Fitzinger*-féle törzsalakkal azonosak.

A „Tordai hasadék“-tól útamat Torda városának vettem, a melynek tornyaiban gazdag zsákmányra találni reményltem. Reményem azonban meglehetősen megcsalt, mert minden erőfeszitésem daczára nem tudtam egy *Plecotus auritus*, L. és néhány *Myotis murina*, L. példánynál többet kézrekeríteni, s ezeket is egy bánya-épületből.

Második kirándulásomat a „Homorodalmási barlang“-ba tettem, a mely mint gazdag „Denevér barlang“ ismeretes, s épen ezért vérmes reményeket tápláltam e kirándulásom eredményei felől. De a milyen vérmesek voltak reményeim, épen oly nagy volt csalódásom. A híres denevér-barlangban ugyanis egy kis *Rhinolophus bihastatus*-on kívül más nem tudtam kézrekeríteni, s a barlangban a gyertyák világa által felzaklatva, alig néhány példány röpködött ide-oda, de a melyekből a legnagyobb erőfeszítés mellett sem tudtam egyet is elejteni. A helyszíni vizsgálat azonban arról győzött meg, hogy a „Homorodalmási barlang“ méltán tekinthető „Denevér barlang“-nak; mert egyik termében a guano egész halmot képez, s hogy én oly kevés denevérral találkoztam, nem tulajdonitom egyébnak, mint annak, hogy nyáron át a denevérek legnagyobb része elhagyja a barlangot, a szabadban tölti idejét és csak az ős beálltával tér vissza oda, telelő szállására.

Mielőtt távoztam volna a barlang környékéről, Vargyason megbíztam a helyi bíráját *Tóth Pétert*, hogy szerezzen és illetőleg szereztesen nekem a barlangból denevéreket. E megbízásnak a nevezett bíró eleget is tett, a

mennyiben két rendben juttatott kezemhez denevéreket. Az első küldemény tartalmilag ugyan szegény volt, miután csupán egyetlen példányt foglalt magában, de aztán lényegileg annál gazdagabb volt. A küldött példány ugyanis a *Vesperus serotinus* és a *Vesperus discolor* fajok között álló új faj, a melyet *Vesperus siculus*, u. sp. névvel szándékszom jelölni. A második küldemény tartalmilag már gazdag volt ugyan, de annál szegényebb volt lényegileg, miután a 8 példány mindegyike *Myotis murina*, L. volt. Azonban e *Myotis* példányok is mutatnak némi eltérést a törzsalaktól, a mennyiben az alsó állkapocs metsző fogai valamennyi példánynál kisebb-nagyobb mértékben fedik egymást, továbbá pár példánynál a felső állkapocs 2-ik hézagfoga a fogsoron belül áll, s így kívülről nem látható; minnek következtében ezek bizonyos fokú új varietásoknak tekinthetők.

A „Homorodalmási barlang“-tól útatam Málnás-fürdőn keresztül Sepsiszent-Györgynek vettem, s. pár napi itt tartózkodásom alatt mindent elkövettem arra, hogy néhány denevér birtokába jussak. Így nevezetesen végig kutattam a ref. templom tornyát és padlását, a templomot környező régi várfalat és különböző repedéseit; de fáradozásaimat siker nem koronázta, bár előfordulásuk mellett tanuskodik *Ujvári István* ev. ref. lelkész ama nyilatkozata, hogy a templom környékén kora tavasszal igen sok denevér jelenik meg. Lemondva arról a reményről, hogy ott időzésem alatt bármily csekély eredményhez is jussak, útatam tovább folytattam Brassó felé, de ígéretet nyertem *Dr. Szász István* polg. iskolai tanártól és *Ujvári István* ev. ref. lelkésztől az iránt, hogy alkalom adtával szivesek lesznek nekem onnan denevéreket küldeni.

A mint nem vezetett eredményre sepsi-szent-györgyi kutatásom, épen úgy eredménytelen volt brassói tartózkodásom is. Itt is be kellett érnem ama ígéretekkel, a melyek útján eshetőleg néhány denevér faj, vagy példány birtokába juthatni reménykedem.

Harmadik kirándulásom színhelyéül Vizaknát és Nagy-Szebent választottam. Az első helyen a rom. cath. és az ev. ref. templomot, illetőleg azoknak tornyát és padlását szemeltem ki átkutatandó területnek; de az eredmény majdnem egyenlő a zerussal. Ugyanis csupán egy *Myotis murina*, L. birtokába juthattam, s ama ígéretnek, a melyet *Kranberg Gyula* gyógyszerész adott, a ki Vizaknáról denevéreket küldeni ígérte.

Sokkal kedvezőbb siker koronázta fáradozásaimat Nagy-Szebenben. Itt ugyanis az „Árvaház“ padlásáról 16 darab *Myotis murina*, L.

és 4 darab *Miniopterus Schreibersii*, Kuhl. egy *Noctulinia Noctula*, Schreb. és egy *Vesperugo Kuhlii*, Natl. jutott kezeimhez, a melyek közül az utóbbi, nemkülönben a *Miniopterus Schreibersii* is, Nagy-Szeben környékéről még eddig ismeretlen volt.

Hogy annál több adatot szerezhessenek Erdély denevér-faunáját illetőleg, nem kerülte el figyelmemet az állami gymnasium állat-gyűjteményének és a „Bruckenthal“ muzeumi állattárának megtekintése sem. Az elsőben azonban egyetlen példányt sem találtam, míg ellenben az utóbbiban 14 denevér példány van kiállítva, valamennyi borszeszben többé-kevésbé jól konzerválva. E 14 példány legnagyobb része Szebenből származott, s kevés az idegen származásúak száma. Az 5 fajt tartalmazó kis gyűjtemény lelőhelyek szerint a következők: 1.) *Myotis murina*, L. 3 példány Vajda-Hunyadról, 1—1 példány Heltau és Nagy-Szebenből és 1 példány ismeretlen lelőhelyről. 2.) *Plecotus auritus*, L. 2 példány Nagy-Szebenből és 1 példány ismeretlen lelőhelyről. 3.) *Vesperus serotinus*, Schreb. 1 példány Nagy-Szebenből. 4.) *Vesperugo pipistrellus*, Schreb. 2 példány Nagy-Szebenből, 1 példány ismeretlen lelőhelyről. 5.) *Noctulinia Noctula*, Schreb. 1 példány Aradról, melyek közül a *Vesperus serotinus*-t és a *Vesperugo pipistrellus* példányokat *Bielz E. A.* kir. tanfelügyelő szivességéből alkalmam nyílt ide haza közelebről is tanulmányozhatni.

Miután már *Bielz E. A.* említi Vajda-Hunyad várát, mint a denevéreknek állandó tartózkodási helyét, negyedik nagyobb kirándulásomat ide tettem; de a vár restaurálása következtében már nem találtam meg azt az állapotot, a mit korábbi látogatóktól említeni hallottam a denevérek rendkívüli tömegéről, s a guano halmazokról. A várba *Dr. Juchó Ferencz* gyógyszerész és *Dr. Bilfalvi Károly* egyetemi tanársegéd kíséretében mentem fel, s a restaurálást felügyelő mérnökök vezetése mellett jártam meg ama helyeket, a hol a denevérek tartózkodása ismeretes volt. Mint legfontosabb lelőhelyet a „Lovag terem“ fölötti csarnok földézetét említhetem, nemkülönben a „Nye bójsza“ bástyájának tetőzetét, a mely helyekről azonban csakis úgy juthattam denevér-példányokhoz, hogy kis szobafegyverrel lődöztem a tömegek közé. Ily módon 30 denevér-példányt gyűjtöttem, de valamennyi a *Myotis murina*, L. fajt repraesentálta; miből nyilván arra lehet következtetni, hogy ez a legnagyobb denevérek egyike nem igen tűr meg társaságában, sőt közelében sem, más denevér-fajt.

Ötödik és utolsó nagyobb kirándulásomat Deés vidékén végeztem, s itt különösen Semesnye és Búzamező községekben gyűjtöttem. E két községben a *Myotis murina*, L., a *Vesperugo Kuhlii*, Natt. fajok pár példánya jutott kezemhez, míg Deésen egy *Vesperugo Kuhlii*, Natt. példányt kaptam.

A mennyire időm engedte, figyelemmel kísértem Kolozsvár denevér-faunáját is, de fáradozásaimat nem valami fényes eredmény kísérte, miután csupán oly fajoknak jutottam birtokába, a melyeket már a megelőző évben is megtaláltam. Így a *Myotis murina*-nak, *Noctulinia Noctula*-nak, *Plecotus auritus*-nak több példánya jutott kezemhez, a melyeket pontos megvizsgálás után mint érdekteleneket, vagy újólág szabadon bocsátottam, vagy pedig tartalék-gyűjteményembe helyeztem.

Eme általam közvetlen megfigyelt adatokon kívül közvetve még néhány másnak is jutottam birtokába olyformán, hogy néhány érdeklődő ismerősöm felszólításomra egyik-másik lelőhelyről denevér-példányokkal ajándékozott meg. *Br. Györffy Pál* segédszolgabíró Szilágy-Somlyóról egy szép *Vesperus serotinus*, Schreb. példányt küldött be, a mely annyival becsesebb, mintán a gyűjteménynek eddig egyedüli példánya. *Dr. Mártonffy Lajos* gymn. tanár két denevér példányt küldött Szamosujvárról: egy *Noctulinia Noctulát* és egy *Myotis ciliatát*, mely utóbbi a fajnak második képviselője a gyűjteményben. *Dr. Primics György* Oláh-Láposbányán gyűjtött számomra denevéreket, s a hozott 6 példány a *Vesperugo Kuhlii*, Natt. alakkörébe tartozik. Végre *Dr. Pachinger Alajos* kegyesrendi főgymn. tanár szivességéből Bádokról egy *Plecotus auritus*, L. példány jutott kezemhez.

Összegezve a fentebb részletezett adatokat, kitűnik, hogy a folyó 1885. év nyarán a múlt 1884. évben megkezdett és illetve megállapított erd. orsz. muzeum-egyl. állattári denevér-gyűjteményt a következő lelőhelyekről származott példányokkal gyarapítottam:

- Homorodalmási barlang (Udvarhelymegye).
- Tordai hasadék (Torda-Aranyosmegye).
- Nagy-Szeben szab. kir. város.
- Búzamező (Szolnok-Dobokamegye).
- 5.) Semesnye (Szolnok-Dobokamegye).
- Vizakna (Szebenmegye.)
- Torda (Torda-Aranyosmegye).
- Vajda-Hunyad (Hunyadmegye).

Szilágy-Somlyó (Szilágymegye).

10.) Oláh-Láposbánya (Szolnok-Dobokamegye).

Bádok (Kolozsmegye).

Szamosujvár szab. kir. város;

tehát összesen 12 lelőhelyről valók a borszeszben konzerválva, lelőhelyenként külön üvegekbe elhelyezett, eme alább felsorolt denevér fajok:

I. Család. **Rhinolophidae.**

Genus. **Rhinolophus**, Geoffr.

1. Faj. *Rhinolophus unihastatus*, Geoffr.

Lelőhely: Tordai hasadék.

2. Faj. *Rhinolophus bihastatus*, Geoffr.

Lelőhely: Tordai hasadék, Homorodalmási barlang.

II. Család. **Vespertiliones.**

Genus. **Vesperus**, Fitz.

3. Faj. *Vesperus serotinus*, Schreb.

Lelőhely: Szilágy-Somlyó.

4. Faj. *Vesperus siculus*, n. sp.

Lelőhely: Homorodalmási barlang.

Genus. **Noctulinia**, Fitz.

5. Faj. *Noctulinia Noctula*, Schreb.

Lelőhely: Nagy-Szeben.

Genus. **Vesperugo**, Fitz.

6. Faj. *Vesperugo Kuhlii*, Natt.

Lelőhely: Oláh-Láposbánya, Deés, Búzamező, Semesnye, Nagy-Szeben.

Genus. **Miniopterus**, Kuhl.

7. Faj. *Miniopterus Schreibersii*, Kuhl.

Lelőhely: Nagy-Szeben.

Genus. **Myotis**, Fitz.

8. Faj. *Myotis ciliata*, Blas.

Lelőhely: Szamosujvár.

9. Faj. *Myotis murina*, L.

Lelőhely: Nagy-Szeben, Búzamező, Semesnye, Tordai hasadék, Vizakna, Torda, Homorodalmási barlang, Vajda-Hunyad vára.

Myotis murina, L. var.

Lelőhely: Homorodalmási barlang.

Genus. *Plecotus*, Geoffr.

10. Faj. *Plecotus auritus*, L.

Lelőhely: Torda, Bádok.

A végeredmény ezek szerint ez évi gyűjtés folytán 7 Genusba tartozó 10 faj, melyek közül egy új és egy varietás, összesen 24 példányban, ugyanannyi külön üvegben.

És evvel számot adtam arról, hogy mily eredménnyel jártam el ama megtisztelő és lekötelező megbízatásomban, a melyben az erd. orsz. muzeum-egylet Mélt. Igazgató-választmányának bizalma részesített. Miután azonban nekem alig van reményem az ez irányban megkezdett vizsgálatokat és gyűjtéseket tovább is folytathatni, helyén valónak látom képet nyújtani az erd. orsz. muzeum-egylet állattárának denevér-gyűjteménye felől megjegyezvén, hogy az egyes fajok lelőhelyek szerint mindannyian külön üvegbe helyezve és borszeszbe konzerválva vannak.

I. Család. *Rhinolophidae*.

Genus. *Rhinolophus*, Geoffr.

1. Faj. *Rhinolophus unihastatus*, Geoffr.

Lelőhely: Kolozsvár, Gyulafehérvár, Zilah, Tordai hasadék.

Rhinolophus unihastatus, Geoffr. var. *Homorodalmasiensis*, Daday.

Lelőhely: Homorodalmási barlang.

2. Faj. *Rhinolophus bihastatus*, Geoffr.

Lelőhely: Kolozsvár, Árapataka, Torozskó-Szt.-György, Tordai hasadék, Homorodalmási barlang.

Rhinolophus bihastatus, Geoffr. var. *Kis-Nyiresiensis*, Dad.

Lelőhely: Kis-nyiresi barlang.

II. Család. *Vespertiliones*.

Genus. *Vesperus*, Fitz.

3. Faj. *Vesperus serotinus*, Schreb.

Lelőhely: Szilágy-Somlyó.

Vesperus serotinus, Schreb. var. *transylvanus*, Daday.

Lelőhely: Alsó-Szócs, Tövis.

4. Faj. *Vesperus discolor*, Natt.

Lelőhely: Kolozsvár.

5. Faj. *Vesperus siculus*, n. sp.

Lelőhely: Homorodalmási barlang.

Genus. *Noctulinia*, Fitz.

6. Faj. *Noctulinia Noctula*, Schreb.

Lelõhely: Sinafalva, Nagy-Enyed, Szamosujvár, Kolozsvár,
Zilah, Gyulafehérvár, Nagy-Szeben.

Genus. *Vesperugo*, Fitz.

7. Faj. *Vesperugo marginatus*, Cretschm.

Lelõhely: Kolozsvár.

8. Faj. *Vesperugo Pipistrelus*, Schreb.

Lelõhely: Gyulafehérvár, Kolozsvár, Deés, Zilah.

9. Faj. *Vesperugo Nathusii*, Blas. Keysl.

Lelõhely: Kolozsvár, Zilah.

10. Faj. *Vesperugo Kuhlii*, Natt.

Lelõhely: Kolozsvár, Oláh-Láposbánya, Deés, Búzamező, Semesnye, Nagy-Szeben.

Genus. *Miniopterus*, Kuhl.

11. Faj. *Miniopterus Schreibersii*, Kuhl.

Lelõhely: Kolozsvár, Soborsin, Déva, Homorodalmási barlang,
Tapolczai barlang, Nagy-Szeben.

Genus. *Vespertilio*, Fitz.

12. Faj. *Vespertilio Daubentonii*, Leisler.

Lelõhely: Kolozsvár.

Genus. *Myotis*, Fitz.

13. Faj. *Myotis ciliata*, Blas.

Lelõhely: Kolozsvár, Szamosujvár.

14. Faj. *Myotis Nattereri*, Kuhl.

Lelõhely: Kis-nyiresi barlang.

15. Faj. *Myotis Bechsteinii*, Leisl.

Lelõhely: Kolozsvár.

16. Faj. *Myotis murina*, L.

Lelõhely: Kolozsvár, Kis-Nyires, Zilah, Pürkerecz, Egerespat-
tak, Nagy-Szeben, Búzamező, Semesnye, Tordai ha-
sadék, Vizakna, Torda, Homorodalmási barlang.

- Myotis murina*, L. var.

Lelõhely: Homorodalmási barlang.

Genus. *Plecotus*, Geoffr.

17. Faj. *Plecotus auritus*, L.

Lelőhely: Kolozsvár, Szamosujvár, Zilah, Kolozsmonostor, Ormány, Egerespatak, Árapataka, Brassó, Gyulafehérvár, Deés, Semesnye, Kis-Nyires, Torda, Bádok.

Az erd. orsz. muzeum-egylet állattárának denevér-gyűjteménye ezek szerint tartalmaz 2 családba tartozó 8 Genust 17 fajjal és 4 varietással, melyek között van egy új faj és 4 új varietas. Az összes, lelőhelyek szerint külön elhelyezett példányok száma 74, a melyekből 14 faj egy-egy példány által képviselve a budapesti orsz. kiállításra felküldetett.

Mellőzve itten az ilyenformán meglehetősen tekintélyes anyagnak részletes ismertetését, a melyhez különben, nem várt eshetőségektől eltekintve, jogomat fenntartom; csupán az új fajnak és az új varietásoknak rövid diagnostizálására szoritkozom a *Fitzinger* nyomdokain haladva, s csak is latin nyelven adva azt, mint következik:

Rhinolophus unihastatus, Geoffr., var. *Homorodalmasiensis*, Daday.

Rhinolophus unihastato parum minor; prosthemate anteriore plicis tribus membranaceis praedito; margine laterali simplici, posteriore a basi sensim acuminato, longiore quam lato et antice cellulis per tres series transversales dispositis instructo, medio sellaeformi antice posticeque sensim dilatato et in postica parte in acumen rotundatum et anteriorem partem altitudine fere duplo superantem elevato; auriculis magnis amplis, latis longisque acutis, in margine exteriori leviter angulo-obtusos, incisum et ad basium lobo parum prominente et ad apicem magis quam in incisura rotundato instructis; alis latis tibiis affixis; metacarpo digiti quarti illo quinti parum brevioris; patagio anali lato, in angulo obtuso exciso et ad marginem dense ciliato; cauda mediocri, antibrachii dimidio longiore, tota patagio inclusa; palato plicis septem transversalibus divisum percurso; corpora pilis longis incumbentibus mollibus dense vestito; notaes dilute rufescente, gastraeo griseo-albido sordide flavescente lavato.

Rhinolophus bihastatus, Geoffr. var. *Kisnyiresiensis*, Daday.

Rhinolophus bihastato maior; prosthemate anteriore plicis tribus membranaceis praedito, posteriore a basi sensim attenuato-rotundato, tam longiore quam lato et antice cellulis per tres series transversales dispositis instructo, medio sellaeformi antice deplanato sensimque per omnem longitudinem angustato et postice in acumen humile rotundatum et anteriore parte vix altiore elevato; auriculis magnis, latis longisque amplis acutis, in margine exteriori infra medium in angulo acuto profunde inciso.

et ad basiu lobo valde prominente et ad apicem magis quam in incistra rotundato instructis; alis latis, talum attingentibus; metacarpo digiti quarti illo quinti parum longiore; patagio anali lato, postice fere angulo recte finito et ad marginem pilis parce dispositis ciliato; cauda mediocri, $\frac{1}{3}$ antibrachii longitudinem superante, tota patagio inclusa; palato pilis septem transversalibus, prima et secunda integra, caeteris divisis, percurso; corpore pilis incumbentibus longis mollibus dense vestito; notaeo dilute rufescente griseo, gastraeo albogriseo et in latoribus dilute rufescente.

Vesperus serotinus, Schreb. var. *transylvanus*, Daday.

Vesperis serotini magnitudine; rostro subelongato obtuse, acuminato-rotundato, naribus reniformibus, rictu oris paulo ante oculos fisso; auriculis non multo capite brevioribus, basi latis, trigono-oblongo-ovalis, in margine exteriori basi dense pilosis, interna plicis 5—6 transversalibus percursis; trago brevi, angustato, infra marginis exterioris medium latissimo, apicem versus parum angustato, in margine interiore recte fisso, in exteriori leviter curvato et basi protuberantia dentiformi instructo, apice rotundato; plantis podariorum collis rotundatis obtectis; patagio anali fibris muscularibus per 11—12 series dispositis et fere verticaliter versus caudam decurrentibus percurso, cauda longa corpore distincte brevior et antibrachio multo longiore, apice articulis duobus prominentibus libera; palato plicis 6 transversalibus percurso, duobus anticis integris, caeteris divisis; corpore pilis longiusculis incumbentibus mollibus nitidis dense vestito, notaeo fusco, gastraeo dilutiore griseo-fuscescente; rostro, auriculis patagiisque nigris.

Vesperus siculus, n. sp.

Vesperis Nilsonii magnitudine; rostro parum elongato, sat lato obtuso, naribus cordiformibus, labio inferiore antice protuberantia trigona calva notato, rictu oris usque ad oculorum medium fisso; auriculis sat brevibus latis, capite brevioribus, ultra $\frac{3}{4}$ capituli longitudine, oblongo-ovato-rotundatis, apice extrorsum flexis, in margine interiore lobo sat protiliente rotundato instructis, in exteriori ad oris angulum usque protractis et infra istum finitis, externe basi pilosis et interne plicis 2 transversalibus percursis; trago brevissimo, basi angustato, supra medium dilatato, supra late-rotundato ac introrsum curvato, in margine interiore sinuato, in exteriori ad basiu unidentulato, apice rotundato; alis modice longis latisque ad digitorum pedis basiu usque attingentibus, maximam partem clavis, infra versus corporis latera tantum pilosis; phalange secunda digiti quinti paulo ultra medium phalangis secundae digiti quarti attingente et antibrachio corpori oppresso usque ad $\frac{3}{4}$ oris rictus attingente; plantis podariorum callis rotundatis obtectis; patagio anali supra in parte basali ad dimidium usque pilis longis dense vestito, infra solum uropygium versus piloso et fibris muscularibus per 11 series dispositis valde oblique versus caudam decurrentibus percurso; cauda longa, corpore parum lon-

giore, apice articulis duobus prommineatibus libera; palato plicis 8 transversalibus percurso duabus anticis et postica integris, caeteris divisis; corpore pilis longiusculis incumbentibus mollibus dense vestito; nota eo castaeco-fusco, albo-variegato, gastraeo albo dilute fusciscente — lavato; mento macula fusca notato; fascia pilosa alarum nec non patagii analis dilute grisescente-fusca, pilis brevioribus; patagiis fusco-nigris.

Kolozsvárt, 1885. september 18-án.

III.

Jelentés

az erdélyi muzeum-egylet igazgató-választmányának megbízása következtében ez év nyári hónapjaiban két izben tett ásvány-gyűjtő és geológiai kirándulásaimról.

Dr. Primics Györgytől.

A.)

Kirándulásaim területe mindkét izben a Láposi hegység s kiválóan Oláh-Láposbánya környéke volt. Ugyanis az erdélyi muzeum-egylet ásvány-földtani gyűjteményeiben O.-Láposbányán és környékén föllépő ásványok — egy pár kivételével — majdnem egészen, a Láposi-hegység kőzetei pedig a Czibles és a Gutin néhány kőzet darabján kívül, teljesen hiányoztak. Magának a Láposi-hegység geológiai viszonyainak ismerete csupán a Hauer és Stache által közölt átnézetes fölvételi adatokra támaszkodott. Mindezekben tehetségem szerint segíteni akarván, kirándulásaim alkalmával hármas cél lebegett szemeim előtt, t. i. az adott viszonyokhoz képest a lehetőség geológiailag átkutatni a Láposi-hegységet, annak minden nevezetesebb pontjáról kőzetdarabokat szerezeni és végtére O.-Láposbányán és környékén a művelés alatt levő és a felhagyott bányák ásványait összegyűjteni. E hármas célomnak megfelelőleg lesz szerencsém az alábbiakban külön-külön az eredményről számot adni.

1. A Láposi hegység geológiai viszonyainak tisztába hozatala céljából bejártam a hegység gerincét Cziblestől Gutinig bezárólag és a hegység lejtőinek minden nevezetesebb pontját és hegybordáját. Mint helyzetem természetéből is következtetni lehet, alaposabban kutattam át az erdélyi oldalt, mint a mármarosit. Három v. négy napos kirándulásaimat úgy intéztem, hogy a patakok mentében fölmentem a gerinczre és a tulsó lejtő patakán leereszkedtem, de visszajövet mindig a hegyhátakat